

vi Gang paa Gang har maattet kræve at faa Sagerne ind under Lovgivningen, og det er i de senere Aar lykkedes for en stor Dels Vedkommende. Naar der desuagtet ifølge Loven af 7. August 1914 afholdes adskillige Udgifter til Kommissioner, til Nævn, til Udvalg, og der drysses Penge ud i Hundredtusindvis, kan man nok sige, at det betyder ikke noget i Forhold til halvandet Hundrede eller flere Hundrede Millioner, men det er i alt Fald ikke godt, og det opfordrer ikke Rigsdagen til Sparsommelighed, paa ingen Maade. Den højtærede Finansminister søgte at vise, at det betød ikke saa meget med Talen om den store Statsgæld, vi havde faaet, Statsgælden var ret besat egentlig kun forøget med 300 Mill. Kr.; forfærdelig stor var den altsaa ikke. For det første var der de 20 Mill. Kr., som Hypotekbanken har, og de skal regnes fra paa begge Sider af Krigen; dette er meget rigtigt. Dernæst burde de 400 Mill. Kr. eller godt og vel 400 Mill. Kr. Forøgelse af Statsgælden, som vi nu har, egentlig ikke regnes for mere end 300; thi Kassebeholdningen er steget med 100 Mill. Kr. i Krigsaarene. Det forholder sig imidlertid paa en lidt egen Maade med den Kassebeholdning. For det første er Reservefonden spist op. (Afbrydelse). Ja, den er i Kassebeholdningen i hvert Fald, men der var den ikke før. Og for det andet bestaar Kassebeholdningen for en stor Del i Varer, og hvorledes de Varer kan realiseres og blive til Penge, ved vi endnu intet om. Derfor er der ikke megen Grund til at tale vidt og bredt om Kassebeholdningen. Alt dette hjælper imidlertid ikke til, at man kan tage let paa Statsgælden, thi Statsgælden er i Virkeligheden allerede betydende i Forhold til vort Lands Indtægter, og desværre er der Udsigter til, at den kan blive endnu større. Finansministeren vil vel ikke garantere for, at den ikke kan blive større allerede for indeværende Finansaars Vedkommende, og ingenlunde, at vi ikke kan blive nødt til at forøge den for næste Finansaars Vedkommende. Dernæst kommer de slesvigske Forhold, som gør, at den i alt Fald vil blive større — hvor meget, skal jeg ikke udtale mig om. At vor Statsgæld vil vokse, er der ingen Tvivl om. Det kan man ikke tage sig let eller betragte, som om det ikke betød noget. Det er rimeligt, at man, samtidig med at man taler om det, ogsaa taler om den stigende Gæld, Kommunerne har paadraget sig, og ogsaa om den, private har paadraget sig, det vil sige Prioritetsgælden. Jeg ser nok, at der er kommet megen løs Kapital her i Landet under

Krigen, men Prioritetsgælden har vi, den er ikke gaaet ned. Vi har til visse Gæld nok, og det er saa meget mere betænkeligt, som vi i Fremtiden vil være henviste til Landets egen Kapital. Hvis den højtærede Finansminister skal ud og laane Penge en Gang igen — og det kunde hænde ham —, vil han erfare, og det ved han i øvrigt godt, at det nytter ikke at gaa udenfor Landets Grænser for at laane Penge; vi skal laane dem her i Landet, og da Danmark ikke nogen Sinde har hørt til de kapitalrige Lande og heller ikke under Krigen er blevet et kapitalrigt Land, der har Overflod paa Penge, er Gældens stadige Vækst endnu mere betænkelig. Dernæst staar vort Land mere tomme Lagre i mange Henseender, og naar de atter skal fyldes, vil der gaa megen dansk Kapital ud af Landet.

Alt dette ligger imidlertid i Virkeligheden udenfor det, Forhandlingen her har drejet sig om, nemlig at Ministeriet ikke paa nogen Maade vil give Slip paa den Myndighed, det har ifølge Loven af 7. August 1914. Det stilles os i Udsigt, at den kan bortfalde ved Fredslutningen. Men naar sluttes Freden? Ingen ved det. En Præliminærfred faar vi maaske inden mange Maaneder, den endelige Fred maaske ikke inden Aars Forløb; ingen ved, naar Fredslutningen kommer. Der har ikke tidligere været Tale om eller tænkt paa, at Ministeriets ekstraordinære Myndighed skulde bevares indtil Fredslutningen; derfor lægger jeg ikke megen Vægt paa, at det højtærede Flertal indenfor Udvalget har grebet denne Udtalelse af Indenrigsministeren om, at senest ved Fredslutningen vilde man give Slip paa denne Myndighed.

Saa kom den højtærede Finansminister ind paa at tale om det forskrækkelige i, at Landstinget her muligvis vilde sætte sig imod en finansiel Afgørelse af Folketinget. Det vil jeg gerne gøre nogle Bemærkninger om — den højtærede Indenrigsminister var ogsaa inde derpaa —, thi herpaa synes man at ville lægge en særlig politisk Vægt. Maa jeg derfor for det første sige, at det Landsting, vi har, ikke paa nogen Maade kan fremkalde Erindringen om det Landsting, vi tidligere havde (Afbrydelse af Vilhelm Rasmussen). Jeg hørte ikke den ærede Afbryder dernede (*Vilhelm Rasmussen*): Vi har dog en lille Erindring tilbage!). Ja, det kan være, at det ærede Medlem har en lille Erindring derom, det ærede Medlem hører nemlig til Regeringspartierne og ved derfor, at det var disse Partier, der særlig sluttede Overenskomsten om Grundloven og skabte Lands-